

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**«КОМПЛЕКСНИЙ ТРЕНІНГ НА ПІДПРИЄМСТВАХ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА»**

(для студентів 4 курсу денної форми навчання
напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни **«Комплексний тренінг на підприємствах міського господарства»** (для студентів 4 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. О. Волгіна. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 14 с.

Укладач: Н. О. Волгіна

Рецензент: доц., к.е.н. В. О.Костюк

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рекомендовано кафедрою міської і регіональної економіки,
(протокол №1 від 29.08.2011р.)

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ.....	5
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ.....	6
2.1. Базис практики.....	6
2.2. Обов'язки керівника практики від Академії	6
2.3. Обов'язки керівника практики від підприємства.....	7
2.4. Обов'язки студента-практиканта.....	8
3. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ.....	9
4. РОЗПОДІЛ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ....	12
5. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ ТА ЙОГО ЗАХИСТУ.....	13

ВСТУП

Характерною рисою сучасної освіти є підвищення ролі практичної складової підготовки майбутніх фахівців, що обумовлено високим рівнем конкуренції на ринку праці та необхідністю швидкої адаптації до мінливих економічних умов. За цих обставин навчання повинне передбачати можливість отримання студентами власного практичного досвіду, що є метою проведення комплексного тренінгу на підприємствах міського господарства. Відправним моментом в такому навчанні є конкретний досвід учасника тренінгу.

Комплексний тренінг має прикладну спрямованість, що сприяє створенню системи навчання і підготовки кадрів, характерної для професійної діяльності студентів спеціальності «Економіка підприємства».

В процесі тренінгу студенти на базі діючих підприємств міського господарства та реальних виробничих ситуацій отримують необхідні професійні навички.

Тренінг максимально конкретизований та спрямований на підвищення ефективності діяльності підприємств міського господарства.

Практика «Комплексний тренінг на підприємствах міського господарства» розроблена на підставі СВО, Навчального плану підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» галузі знань 0305 “Економіка та підприємництво”, Харків, 2007 (денна форма навчання).

Практика є частиною комплексної практики з фаху. Обсяг даного виду практики згідно навчального плану складає 3 кредита/108 годин самостійної роботи.

Практика «Комплексний тренінг на підприємствах міського господарства» створює умови для отримання студентами навичок роботи зі спеціальності, набуття досвіду прийняття самостійних рішень в реальних умовах господарювання.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практики «Комплексний тренінг на підприємствах міського господарства» є практичне застосування студентами набутих в процесі навчання теоретичних знань та отримання власного практичного досвіду професійної діяльності.

Завданнями практики є:

- вивчення діяльності підприємств міського господарства;
- отримання знань та способів їх використання в сфері підвищення ефективності роботи підприємств міського господарства;
- формування у студентів практичних навичок обробки інформації, здійснення фінансово-економічних розрахунків, комплексного аналізу діяльності підприємств галузі;
- набуття навиків ефективної поведінки та прийняття оптимальних рішень в реальних умовах господарювання.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

2.1 Бази практики

Базами проходження практики «Комплексний тренінг на підприємствах міського господарства» є підприємства міського господарства, які представляють основні його підгалузі. Вибір підприємств – баз проведення тренінгу здійснює кафедра з урахуванням завдань практики та можливості їх виконання.

При виборі баз проведення практики пріоритет надається підприємствам міського господарства, з якими Академія має договори на проведення практики.

Підприємства – бази практики повинні відповідати наступним основним вимогам:

- мати досить високий рівень технічного і технологічного розвитку;
- мати достатню інформаційно-статистичну базу для вирішення завдань даного виду практики та написання звіту з практики;
- надавати можливість отримання студентами навичок професійного спілкування та роботи за фахом.

2.2 Обов'язки керівника практики від Академії

Керівник практики від академії (викладач кафедри) зобов'язаний:

- забезпечити проведення організаційних заходів щодо проходження практики (наявність договорів з підприємствами міського господарства на проходження практики, узгодження з підприємствами-базами практики Програми практики);
- провести збори студентів, які направляються на практику «Комплексний тренінг на підприємствах міського господарства», на яких ознайомити студентів з метою та завданнями даного виду практики, видати направлення на підприємства – бази практики, Програму практики та щоденники практики, ознайомити з формами контролю та звітності під час практики; освітити питання, що повинні міститися у звіті з практики, вимоги до оформлення звіту та його захисту, провести інструктаж з техніки безпеки,

- проводити в процесі проходження практики консультативну роботу зі студентами та поетапний контроль ходу виконання Програми практики;
- систематично інформувати кафедру (при необхідності деканат) про хід виконання Програми практики;
- інформувати деканат про всі випадки нез'явлення студентів на бази практики;
- інформувати про випадки відсутності студентів без поважних причин на базі практики;
- організувати захист звіту з практики у встановлені терміни;
- інформувати відповідні підрозділи (кафедру, деканат, учбову частину) про результати проходження практики і захист звітів.

2.3. Обов'язки керівника практики від підприємства

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- до початку практики ознайомитися з Програмою практики;
- ознайомити студентів з діяльністю підприємства, організацією економічної роботи на підприємстві;
- забезпечити студентам доступ до необхідної документації (бухгалтерської, статистичної, виробничої звітності) для виконання завдань практики, здійснювати контроль за ходом виконання Програми практики;
- надавати консультації щодо використання документації для виконання Програми практики;
- формувати практичні вміння і навички професійної діяльності;
- контролювати ведення студентами щоденників практики і підготовку звіту з практики;
- перевірити звіт з практики та надати відгук на студента та його роботу під час практики.

2.4. Обов'язки студента-практиканта

Студент-практикант зобов'язаний:

- своєчасно приступити до проходження практики (з'явитися на базу практики), про що повідомити керівника практики від кафедри;
- вивчити і суворо дотримуватися правил пожежної безпеки, охорони праці, техніки безпеки, пройти відповідний інструктаж;
- дотримуватися діючих на підприємстві правил внутрішнього трудового розпорядку;
- повністю і відповідно до встановленого графіку виконувати завдання, передбачені Програмою практики;
- систематично вести щоденник практики та поетапно формувати звіт про її проходження;
- представити на кафедру до захисту письмовий звіт про виконання завдань практики згідно Програми практики і заповнений щоденник практики та скласти залік.

3. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Під час проходження практики «Комплексний тренінг на підприємствах міського господарства» студенти вивчають діяльність підприємств галузі безпосередньо на базах практики та самостійно виконують певний обсяг завдань, передбачених Програмою практики. За результатами проходження практики студенти готують звіт. Звіт повинний містити виконання завдань практики.

Зміст завдань практики:

1) Характеристика підприємства – бази практики.

Студент вивчає Статут підприємства, структуру підприємства. В ході виконання завдання студент має:

- визначити місце підприємства в структурі міського господарства;
- розкрити основні завдання діяльності підприємства;
- навести структуру підприємства (виробничу, організаційну тощо);
- дати характеристику продукції (послуг) підприємства;
- визначити рівень конкуренції (для підприємств, що діють в конкурентному середовищі);
- навести динаміку основних техніко-економічних показників діяльності підприємства;
- оцінити технічний та організаційний стан підприємства та перспективи його розвитку.

2) Виробнича програма підприємства.

Під час виконання завдання студент:

- вивчає склад показників виробничої програми підприємства;
- наводить порядок розробки (планування) виробничої програми та її календарний розподіл;
- розкриває методику планування виробничої програми у натуральному та вартісному виразі;
- досліджує та аналізує динаміку показників виробничої програми;
- дає порівняльну оцінку плановим та фактичним обсягам виробництва продукції (послуг);

- встановлює причини відхилень фактичних показників виробничої програми від планових та оцінює вплив окремих факторів на кінцеві показники виробничої програми.

3) Використання активів підприємства.

В ході виконання завдання студент:

- вивчає склад та структуру активів підприємства;
- наводить порядок визначення потреби в окремих складових активів (оборотних, необоротних);
- встановлює відповідність планової потреби та фактичної наявності певних активів;
- аналізує динаміку вартості активів підприємства та окремих складових;
- розкриває методику оцінки ефективності використання окремих складових активів та відповідно до неї здійснює оцінку;
- визначає фактори та оцінює їх вплив на ефективність використання активів підприємства та надає пропозиції щодо підвищення ефективності використання підприємством його активів.

4) Організація праці на підприємстві.

В ході виконання завдання студент:

- вивчає склад та структуру кадрів за різними ознаками;
- наводить методику визначення планової чисельності працівників підприємства;
- дає оцінку ступеню укомплектованості підприємства кадрами;
- вивчає рух кадрів та аналізує показники його інтенсивності;
- аналізує ефективність використання робочого часу на підприємстві;
- розкриває методику планування фонду оплати праці підприємства;
- розраховує показники продуктивності праці та аналізує співвідношення темпів зростання продуктивності праці та її оплати;
- вивчає перспективи розвитку кадрової політики та управління персоналом на підприємстві.

5) Витрати підприємства.

Під час виконання завдання студент має:

- вивчити групування витрат за різними ознаками, що використовуються на підприємстві;
- вивчити порядок планування витрат в розрізі окремих елементів;
- навести методи планування калькуляції витрат;
- проаналізувати динаміку та структуру витрат підприємства;
- виявити фактори та оцінити їх вплив на кінцеву суму витрат підприємства;
- встановити причини відхилення фактичних витрат від планової їх суми;
- проаналізувати динаміку собівартості одиниці продукції (послуг) підприємства; виявити резерви зменшення показника собівартості.

6) Планування доходів та фінансових результатів діяльності підприємства.

В ході виконання завдання студент:

- наводить методику планування доходів підприємства (в розрізі окремих груп споживачів, видів діяльності тощо);
- вивчає динаміку фактичних доходів та встановлює причини їх відхилення від планових розрахунків;
- виявляє резерви збільшення доходів підприємства;
- розкриває методи планування прибутку, що використовують на підприємстві;
- наводить порядок формування фінансових результатів діяльності підприємства та аналізує їх динаміку;
- здійснює оцінку впливу основних факторів діяльності на фінансовий результат діяльності;
- розраховує показники рентабельності та аналізує їх динаміку.

7) Проблеми та перспективи розвитку підприємства.

В ході виконання завдання студент вивчає основні проблеми, що негативно впливають на ефективність діяльності підприємства та гальмують розвиток підприємства. При цьому окрім висвітлення безпосередньо проблем має бути наведено шляхи їх розв'язання. Також завдання передбачає висвітлення перспектив розвитку підприємства (стратегічні завдання, напрямки розвитку тощо).

4. РОЗПОДІЛ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Обсяг самостійної роботи студентів під час проходження практики «Комплексний тренінг на підприємствах міського господарства» згідно навчального плану підготовки бакалаврів професійного напрямку 6.030504 «Економіка підприємства» складає 3 кредита/108 годин. Розподіл самостійної роботи студентів в ході виконання завдань практики наведено в таблиці.

Завдання практики	Обсяг самостійної роботи в годинах	Термін поточного контролю
1. Характеристика підприємства – бази практики	10	1 тиждень
2. Виробнича програма підприємства	14	1 тиждень
3. Використання активів підприємства	14	1 тиждень
4. Організація праці на підприємстві	12	2 тиждень
5. Витрати підприємства	16	2 тиждень
6. Планування доходів та фінансових результатів діяльності підприємства	14	3 тиждень
7. Проблеми та перспективи розвитку підприємства	12	3 тиждень
8. Оформлення звіту з практики	16	3 тиждень
Разом	108	

5. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ ТА ЙОГО ЗАХИСТУ

Звіт з практики є основним документом, що характеризує роботу студента під час проходження практики. Звіт з практики «Комплексний тренінг на підприємствах міського господарства» повинний містити виконання всіх завдань, що передбачені Програмою практики. Титульний лист звіту має бути підписаний керівником практики від підприємства та скріплений печаткою підприємства. До звіту додається заповнений щоденник практики з відгуком керівника практики від підприємства.

Оформлення звіту (пояснювальної записки) виконується студентом відповідно до методичних вказівок щодо написання дипломних робіт, розроблених кафедрою МіРЕ. Орієнтовний обсяг звіту 40-50 сторінок. Звіт має виконуватися на базі статистичного матеріалу (планових та фактичних даних підприємства) за останні 3 роки.

Захист звіту з практики відбувається на кафедрі у встановлений термін. Оцінювання звіту здійснюється відповідно до кредитно-модульної оцінки знань студентів. Підсумкова оцінка за практику складається з оцінок поточного та підсумкового контролю в пропорції 60:40. Оцінка поточного контролю (60%) розподіляється між завданнями, виконання яких передбачено Програмою практики, рівномірно. Підсумковий контроль у вигляді захисту звіту (40%) передбачає оцінювання якості написання звіту з практики та оцінку його захисту.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни
«Комплексний тренінг на підприємствах міського господарства»
(для студентів 4 курсу денної форми навчання
напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства»)

Укладач: **ВОЛГІНА** Наталія Олександрівна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2011, поз. 328 Р

Підп. до друку 26.10.2011 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,7

Зам. № 7741

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.